

KALIX KOMMUN
Revisorerna

För kännedom

Kommunfullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare

Kalix kommun

Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder

Styrelsens och nämndernas ansvarsutövande

Kommunfullmäktige beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten samt fastställer nämndernas organisation och verksamhetsformer. Kommunstyrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämndernas och företagens verksamhet. Nämnderna skall inom sina områden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, riktlinjer och föreskrifter samt utöva tillräcklig internkontroll över verksamheten.

Utgångspunkten för revisorernas årliga ansvarsprovning är nämndernas och styrelsens ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom *aktiva* beslut. För att kunna göra den slutliga revisionella bedömningen fordras även ett ställningstagande till hur uppdraget fullgjorts och till resultatet i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Grundläggande granskning avseende styrelsens och nämndernas ansvarsutövande verksamhetsåret 2020

För 2020 års verksamhet har revisionen genomfört den årliga grundläggande granskningen med inriktning på om styrelsen och nämnderna vidtar tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera tilldelat uppdrag. Granskningen är översiktlig till sin karaktär och fokuserar på styrelsens och nämndernas styrning och kontroll av verksamheten samt på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi. Granskningen har genomförts under perioden oktober 2020 – februari 2021.

Bedömning av den grundläggande granskningen har skett dels utifrån en översiktlig protokoll- och dokumentationsgranskning med ett antal sk kontrollmoment, dels utifrån diskussion med respektive nämnd/styrelse. Vi har i diskussionerna även i viss utsträckning följt upp vidtagna åtgärder med anledning av de bedömningar och förslag vi lämnat vid tidigare genomförda fördjupade granskningar.

Årets granskning visar att styrelsen och nämnderna i huvudsak har en i allt väsentligt ändamålsenlig verksamhet. Avseende om verksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt visar fritids- och kulturnämnden på underskott om -1,9 mkr för år 2020. Det finns utvecklingsbehov för styrelsen och samtliga nämnder, med undantag från utbildningsnämnden, att utveckla instruktion för återrapportering som grund för den interna kontrollen.

Vi **rekommenderar** kommunstyrelsen att anta verksamhetsplan för sin verksamhet samt att se över indikatorer för att mäta måluppfyllelse för antagna mål.

Vidare **rekommenderar** vi fritids- och kulturnämnden att fortsatt arbeta med åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Våra iakttagelser och bedömningar avseende styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2020 sammanfattas i föreliggande skrivelse och dess bilaga till respektive styrelse/nämnd (inget PM är framtaget för valnämnden eller jävsnämnden). I granskningen, liksom vid upprättandet av denna skrivelse, har vi biträtts av sakkunniga från PwC.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

Resultat

Kommunstyrelsen

Vår samlade bedömning är att styrelsen **inte helt** bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bedöms verksamheten **i allt väsentligt** ha bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms **inte helt** ha varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Styrelsen utgår från det kommunövergripande budgetdokumentet med tillhörande mål för verksamheten. Det finns mätbara mål för styrelsens verksamhet och ekonomi, även om vi ser ett behov av att styrelsen ser över indikatorer för att mäta måluppfyllelse av verksamhetsmålen, exempelvis kopplat till näringslivsarbetet. Styrelsen har antagit en internbudget, men inte verksamhetsplan, för året. I sammanhanget noteras dock att det finns ett utkast på verksamhetsplan.
- Styrelsen har inte antagit någon instruktion för återrapportering till styrelsen. Vid granskning av protokoll framgår att det sker regelbunden rapportering och information avseende verksamhet och ekonomi. Ekonomisk uppföljning sker månadsvis. Delårsrapport och årsredovisning innehåller rapportering av måluppfyllelse och resultat.
- Styrelsen når delvis antagna verksamhetsmål. Vid hearing med styrelsen framgår att målet om ett positivt inflyttningsnetto inte kommer att nås. Avseende näringslivet uppges det fortsatt finnas utmaningar och att styrelsen ser över möjlighet att upprätta ett näringslivsråd.
- Styrelsen visar på ett ökande överskott för helåret, vilket uppgår till ca +12,7 mkr. Poster som går med underskott inom verksamheten är ekonomienheten på -309 tkr och överförmyndaren på -86 tkr.
- Åtgärder har vidtagits för att nå fastställda mål, både avseende verksamhet och ekonomi, bland genom olika beslut om uppdrag till kommundirektör och förvaltning samt åtgärder för budget i balans.

Vid hearing med styrelsen framgick följande:

- Kommunen har utmaningar med att attrahera kvinnor samt personer med utländsk bakgrund till kommunen. Området ses som väsentligt för att bl.a. öka inflyttningsnettot.
- Näringslivet är ett prioriterat område framgent. En plan för besöksnäringen håller på att tas fram där tilläggsmedel getts från Tillväxtverket. Det finns även behov av utveckling för industriområden samt bostadsbyggande.

Utbildningsnämnden

Vår samlade bedömning är att nämnden **inte helt** bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bedöms verksamheten **i allt väsentligt** ha bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms **i allt väsentligt** ha varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

KALIX KOMMUN
Revisorerna

- Nämnden har upprättat en arbetsplan och internbudget för 2020 vilka bedöms som heltäckande. Antagna mål för verksamheten innehåller indikatorer för uppföljning eller är formulerade för att kunna följas upp.
- Nämnden har upprättat instruktion för återrapportering till nämnden. Rapportering sker löpande av verksamhet och ekonomi och inkluderar såväl måluppfyllelse som resultat. Nämnden når inte helt antagna verksamhetsmål. Vid hearing med nämnden framgår att en negativ trend kan ses avseende kunskapsresultatet för elever inom gymnasieskolan.
- För helåret visar nämnden på ett överskott om ca +7,6 mkr. Nämnden når till mindre del antaget finansiellt mål (anpassa resurserna efter jämförbara nyckeltal, för kommungruppen).
- Nämnden har under året vidtagit åtgärder utifrån erhållen rapportering. Exempelvis har nämnden fattat beslut om olika uppdrag till förvaltningen samt genomfört omfördelning av medel för att hantera prognostiserat underskott inom olika poster. Störst underskott ligger inom grundskola 1–9 (-879 tkr). Även förskoleklass (-363 tkr), friskola (-300 tkr) och gymnasiet (-279 tkr) är poster som visar på ett underskott, trots att nämnden som helhet går med överskott för år 2020.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Ett minskat födelsetal kommer att påverka nämndens verksamheter framgent. En annan utmaning uppges vara att behålla och göra gymnasieskolan mer attraktiv för flickor.
- Avseende insatser för ökad rörelse inom skolan framgick att det genomförts en satsning kring området inom ramen för Likvärdig skola (finansieras via statsbidrag). Arbetet sker med stöd av elevhälsan där syftet är att förändra attityd till stillasittande samt öka rörelsen inom skolan i form av bl.a. bensträckare och rörelsemönster.

Socialnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **i allt väsentligt** bedrivit en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen **inte helt** har varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan samt internbudget för sin verksamhet. Nämnden har upprättat mål för verksamheten samt mål/åtgärder för en ekonomi i balans.
- Nämnden har inte upprättat en instruktion för hur återrapportering ska ske till nämnden. Rapportering av verksamhet och ekonomi sker regelbundet, även återrapportering av beslutade uppdrag om åtgärder för en budget i balans.
- För helåret når nämnden i huvudsak antagna mål för verksamheten.
- Årets resultat visar på ett överskott om +348 tkr, vilket är väsentligt bättre resultat jämfört med helårsprognos per december 2020 (-7 mnkr). Underskott finns inom äldreomsorgen på -5,3 mnkr samt inom individ- och familjeomsorgen på -3,9 mnkr.
- Nämnden har under året fått rapportering avseende det prognostiserade underskottet. Av protokollen framgår att nämnden regelbundet behandlar frågan.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

Nämnden arbetar aktivt med åtgärder för att uppnå budget i balans vilket har fått effekter på nämndens ekonomiska resultat.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Nämnden har under föregående år genomfört en genomlysning och analys av sina områden i syfte att hitta åtgärder för en budget i balans. Arbetet med åtgärder för att förbättra det ekonomiska resultatet har pågått under år 2020. Inköp av skyddsmaterial till följd av pandemin har skapat stora merkostnader för förvaltningen på ca 3,9 mnkr.
- Det finns utmaningar för verksamheten, särskilt kopplat till pandemin. En utmaning är att det finns fler äldre där behov av vård och omsorg och boende behöver tillgodoses. Även samverkan mellan socialtjänst och skola behöver utvecklas vilket legat still på grund av pandemin.
- Placeringskostnader står för en stor del av underskottet inom individ- och familjeomsorgen. Inom barn och unga finns fortsatt många barn i långa placeringar.

Fritids- och kulturnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **i allt väsentligt** ha bedrivit en ändamålsenlig verksamhet. Vidare bedöms nämndens verksamhet **ej** ha bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms **inte helt** ha varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- En heltäckande verksamhetsplan och internbudget har antagits i nämnden, innehållande uppföljningsbara mål för verksamhet och ekonomi.
- Nämnden har inte upprättat instruktion för återrapportering till nämnden. Rapportering av verksamhet och ekonomi sker regelbundet vid nämndens sammanträden. Sett till rapporteringens innehåll omfattar rapporteringen uppföljning av måluppfyllelse och resultat.
- Av årsredovisning framgår att nämnden når antagna verksamhetsmål. Vid hearing med nämnden framgick att nya målsättningar kommer att arbetas in i verksamhetsplan för år 2021.
- För helåret visar nämnden på ett ökande underskott om ca -1,9 mnkr. Störst underskott ligger inom enheten fritid på -2 532 tkr. Underskott finns även inom enheten kultur och för Fritidsgården Frizon på -32 tkr respektive -20 tkr.
- Vid hearing med nämnden framgick att pandemin har påverkat verksamheten negativt med uteblivna intäkter vid idrottsanläggningar. Vidare framgick att personal inom område fritid inte har permitterats under året trots av att vissa delar av anläggningar har stängts, utan fått andra arbetsuppgifter. Nämnden har även fått bidrag (1 mnkr) i form av pandemistöd att fördela till föreningslivet.
- Vid granskning av protokoll kan ses att nämnden utifrån erhållen uppföljning fattar beslut om olika uppdrag till förvaltningen. Vidare har kontinuerliga analyser av budgetutfallet genomförts under året, utifrån nämndens prognostiserade underskott.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Nämnden planerar för verksamhet utifrån rådande förutsättningar då pandemin kan antas pågå en bit in på det nya året. I budget 2021 har nämnden fått kompensation för internhyror och underhållskostnader vilket i stort sett motsvarar den miljon nämnden fått i tillägg för ökade kostnader till följd av pandemin. Nämnden prognostiserar inte att nå en ekonomi i balans år 2021 men det är avhängigt hur pandemin utvecklas och vilket intresse det blir för t ex bad och gym efter pandemin.

Samhällsbyggnadsnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **inte helt** har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bedöms verksamheten **i allt väsentligt** ha bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms **inte helt** som tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en internbudget, men inte formellt en verksamhetsplan, för sin verksamhet. I sammanhanget bör noteras att det finns interna planeringsdokument för nämndens verksamheter. Vid hearing med nämnden framgår att verksamhetsplaner ska fastställas i nämnden för år 2021. Från kommunens budgetdokument framgår mätbara mål för verksamhet och ekonomi.
- Nämnden har inte upprättat någon instruktion för återrapportering till nämnden. Regelbunden rapportering kring verksamhet och ekonomi sker vid nämndens sammanträden. Rapporteringen omfattar både måluppfyllelse och resultat.
- För helåret når nämnden delvis måluppfyllelse för antagna verksamhetsmål. Nämnden har anställt extra personal under perioder för att klara tillsyner inom olika områden. Det finns fortfarande en tillsynsskuld men den bedöms inte som alarmerande.
- Enligt årsredovisning 2020 gör nämnden ett minskande underskott om totalt endast -16 tkr, vilket är ett betydligt bättre resultat jämfört med prognostiserat resultat per augusti som uppgick till -1 900 tkr. Stört underskott ligger inom teknisk försörjning som visar ett resultat på -2 867 tkr. Även räddningstjänsten visar ett underskott om -242 tkr.
- Åtgärder har vidtagits i form av beslut om uppdrag till förvaltningen. Vidare har nämnden upprättat åtgärder för budget i balans, bland annat att löpande prioritera och analysera behov av alla inköp. Vidare ska ständig uppföljning ske av verksamheternas kostnader. Arbete pågår med att finna åtgärder som både på kort och på lång sikt för att bidra till nollresultat.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Pandemin har orsakat ett ökat sjuktal i nämndens verksamheter, dock uppges nämnden ändå ha kunnat bedriva sin verksamhet. Inom bygg- och miljö har det tillkommit smittskyddskontroller vilket resulterat i en ökad arbetsbelastning. Det finns ett fortsatt behov att genomföra dessa kontroller.
- Vid hearing med nämnden framgår att det finns poster (busstrafiken och försäkringspremier) som är svåra att påverka.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

Avslutning

Inom ramen för vår årliga granskning kommer vi följa styrelsens och nämndernas utvecklingsarbete i bland annat de avseenden som noterats som förbättrings- och utvecklingsområden ovan.

För Kalix kommuns revisorer

Hans-Ola Fors, ordf

Bror Olofsson, v ordf

Bilagor: PM Grundläggande granskning för styrelse och nämnder, PwC februari 2021.